

یادداشت

این کتاب چاپ دوازدهم از تاریخ زبان فارسی است. تفاوت این متن با یازدهم چاپ قبلی در این است که در مقدمه چاپهای پیشین متنهایی از ایرانی باستان (اوستایی و فارسی باستان) آمده بود که در این چاپ حذف شده است.

در این کتاب، تاریخ ایران به دو دوره تقسیم شده است: ایران پیش از اسلام، ایران پس از اسلام؛ اما از نظر زبان فارسی باید آن را به سه دوره تقسیم کرد: دوره باستان، دوره میانه، دوره نوین.

دوره باستان که از آغاز هزاره اول پیش از میلاد آغاز می‌شود و تا ۳۳۱ پیش از میلاد را دربر می‌گیرد، دوره رواج فارسی باستان بوده است. در زبان فارسی باستان اسم و صفت و ضمیر صرف می‌شده و فعلها دستگاههای مختلف داشته است؛ و نوشتن آن به الفبایی بوده است که به آن الفبای میخی می‌گویند چون حرفها شبیه به میخ بوده است. مهم‌ترین نوشته‌ای که به فارسی باستان نوشته شده کتیبه داریوش بزرگ بر کوه بیستون است.

دوره میانه از ۳۳۱ پیش از میلاد آغاز می‌شود و تا سال ۸۶۷ میلادی (برابر ۲۵۴ هجری خورشیدی) ادامه می‌یابد، سالی که یعقوب لیث صفار به سلطنت رسید و زبان فارسی را زبان رسمی ایران کرد. فارسی میانه، زبان رایج این دوره، به چندین الفبا نوشته می‌شده و قواعد دستوری مختلفی داشته است. مشهورترین لهجه‌های فارسی میانه، فارسی میانه زردشتی بوده است که فارسی دری دنباله آن است. فارسی میانه زردشتی زبانی است که دین زردشتی و فرهنگ آن دین را دربر دارد.

دوره نوین که از سال ۲۵۴ هجری خورشیدی آغاز می‌شود و تا امروز ادامه دارد، دوره رواج فارسی دری - به معنی درباری و رسمی - است. این زبان به الفبایی که از عربی گرفته شده نوشته می‌شود.

محسن ابوالقاسمی